

HELSINGIN VAMMAISNEUVOSTON TOIMINTAKERTOMUS vuodelta 2020

Helsingin kaupunginhallitus on asettanut vammaisneuvoston yhteistyöelimeksi varmistamaan vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia sekä edistämään yhteistyötä Helsingin alueella toimivien vammaisjärjestöjen, kaupungin eri toimialojen ja luottamushenkilöiden välillä. Vammaisneuvosto toimi yhtenä kaupungin vaikuttamistoimielimistä kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikön ja vuorovaikutustiimin tuella.

Vammaisneuvostossa oli helsinkiläisiä vammaisyhdistyksiä edustavat kymmenen jäsentä (eri vammaisryhmistä) sekä viisi valtuustoryhmien nimeämää edustajaa. Vammaisneuvoston puheenjohtajana toimi Justus Mollberg, varapuheenjohtajana Timo Lehtonen (31.3. saakka) ja Kristiina Karhos (9.6. alkaen).

Työvaliokunnan jäseniä olivat Arzu Caydam-Lehtonen, Niina Halonen-Maliarakis ja Leena Simola-Nikkanen. Muut vammaisneuvoston jäsenet olivat Maarit Fredlund/Ann-Cristie Mattson, Susanna Haapala, Pirkko Hyvärinen, Heikki Kaislanen, Samuli Tsupari, Tiina Hedrén/Cecilia Hanhikoski/Anneli Salmevaara, Timo Martelius, Ibrahim Milanovic ja Aulikki Rautavaara. Jokaisella oli varajäsen.

Lisäksi vammaisneuvosto kokouksiin osallistuivat eri toimialoilta ja kaupunginkansliasta nimetyt pysyvät asiantuntijat: Pirjo Tujula (kaupunkiympäristön toimiala), Jonna Weckström (sote-toimiala), Tiina Larva (kulttuurin ja vapaa-ajantoimiala), Mari Mulari/Heidi Helkilahti (kasvatuksen ja koulutuksen toimiala) sekä Heli Rantanen/Johanna Seppälä (kaupunginkanslia). Kaupungin osoittamana vammaisneuvoston sihteerinä toimi Tiina Lappalainen kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköstä.

Vammaisneuvoston 38. toimintavuoden aikana vammaisneuvosto käsitteli kokouksissaan laajasti kaupungin kaikkien toimialojen toimintaa. Kokouksiin osallistuivat toimialajohtajat sekä toimialojen 32 asiantuntijaa.

Vammaisneuvoston toiminta ja vaikuttaminen

Helsingin vammaisneuvosto on vuoden aikana seurannut kaupungin suunnittelua, valmistelua ja toteutusta erityisesti niissä palveluissa, joilla on merkitystä eri tavoin vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen osallisuuden, hyvinvoinnin, terveyden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen ja päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen kannalta. Vammaisneuvosto seurasi ja edisti YK:n vammaisten henkilöiden yhdenvertaisten oikeuksien yleissopimuksen toteutumista kaikessa kaupungin päätöksenteossa ja palveluissa.

Kokoukset

Koronavuoden 2020 aikana [vammaisneuvosto kokoontui seitsemän kertaa](#) ja työvaliokunta yhdeksän kertaa valmistelevaan varsinaista vammaisneuvoston kokousta sekä annettuja lausuntoja. Vammaisneuvosto perusti viestintätyöryhmän valmistelevaan vammaisneuvoston tilaisuuksia. Koronan vuoksi maaliskoukokuun kokoukset jouduttiin perumaan ja siirtämään syksyyn.

Helmikuun jälkeen kokoukset toteutettiin Teams-etäyhteyden avulla hybridikokouksina.

Vuoden aikana vammaisneuvoston kokouksissa on esitelty laajasti Helsingin kaupungin kaikkien eri toimialojen ja kaupunginkanslian toimintaa ja palveluja. Kokouksissa on keskusteltu palvelujen edustajien kanssa kaupungin keinoista edistää vammaisten kaupunkilaisten yhdenvertaista osallisuutta palvelujen, esteettömyyden ja saavutettavuuden avulla.

Lisäksi kokouksissa on esitelty ja käyty keskustelua mm. helppokäyttöisen joukkoliikenteen toimivuudesta HKL:n, HSL:n ja kaupungin liikenneympäristön edustajien kanssa, esitelty strategian valmistelua ja kerrottu osallistuvasta budjetoinnista.

Vammaisneuvostolle on välitetty tiedoksi kaupunkiympäristön aluesuunnittelun kaikki osallisuus- ja arviointisuunnitelmat mahdollista lausuntoa varten. Työvaliokunta keskusteli esteettömyystyöryhmän perustamisen mahdollisuudesta, jota ehdotettiin esteettömyyslinjausten päivityksessä.

Vammaisneuvoston lausunnot

Vammaisneuvosto antoi vuoden aikana seitsemän (7) [lausuntoa ja yhden kannanoton](#). Antamissaan lausunnoissa (liite 2) vammaisneuvosto on ottanut kantaa mm. valtuusto-aloitteisiin: Koskelan seniorikeskuksen ja vammaisten ihmisten vesiliikuntamallisuuksista, kehitysvammaisten ja kaikkien vammaisten ihmisten työllistämistä, vammaissosiaalityön resursseista ja vammaisinfon järjestämisestä.

Lisäksi vammaisneuvosto antoi lausunnot asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman 2020 –luonnoksesta, kävelyn edistämishjelmasta, kuljetuspalvelujärjestelmän uudistamisesta sekä potilas- ja sosiaaliasiamiesten raportista. Vammaisneuvosto antoi kannanoton raitioteiden pysäkkien ja ylityspaikkojen muutokseen sekä kommentit Liikkumisohjelman soveltavan liikunnan havaintoihin.

Järjestetyt tilaisuudet

Vammaisneuvosto järjesti 28.10. hybridikokouksen paikallisten vammaisyhdistysten edustajille. Tilaisuuden aluksi välitettiin Helsinki-kanavan kautta ”Mitä kaupunki oppi koronasta?” -tilaisuus, jossa esiteltiin kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveystoimialan huomioita ja kokemuksia koronavuoden aikana. Helsinki-kanavan kautta välitetyllä tilaisuudella oli verkossa 24 katsojaa ja kahden viikon aikana tallennetta katsottiin 21 kertaa.

Samana iltana etäyhteydellä järjestetyn yhdistystilaisuuden keskustelujen teemoina olivat vammaisneuvoston ja yhdistysten keskinäisen yhteistyön edistäminen sekä uuden vammaisneuvoston nimeämisen valmistelu. Tilaisuuteen osallistui paikan päällä ja etänä yhteensä 15 yhdistysten ja vammaisneuvoston edustajaa.

17.11. vammaisneuvosto järjesti ”Osaaminen edellä – vammaisten osaajien työllistäminen –paneelikeskustelun, joka välitettiin [Helsinki-kanavalla](#) (109 katsojaa). Tilaisuuden saavutettavuus toteutettiin kirjoitustulkkauksella, joka välitettiin suoratekstityksenä lähetykseen. Paneelikeskustelun jälkeen kokoontuivat pääkaupunkiseudun vammaisneuvostojen edustajat

yhteiskokoukseen, johon osallistui sekä etäyhteydellä että kokoustilassa 31 vammaisneuvostojen jäsentä ja sihteeri. Etätilaisuuden keskusteluun osallistui alustuksellaan myös Ihmisoikeuskeskuksen asiantuntija Mikko Joronen.

Vammaisneuvosto järjesti perinteisen 3.12. vammaisten päivän aamutilaisuuden, joka välitettiin [Helsinki-kanavan](#) välityksellä 240 katsojalle. Tilaisuuden saavutettavuus toteutettiin kirjoitustulkkauksella, joka välitettiin suoratekstityksenä lähetykseen. Tallennetta oli joulukuussa katsottu 86 kertaa. Tilaisuudessa kuultiin kaupungin strategian toteutumisen arvioinnista ja uuden strategian valmistelusta sekä kaupungin sote-uudistuksen valmisteluista.

Vammaisneuvosto antoi tilaisuudessa esteettömyystunnustuksen Lammassaaren esteettömälle luontoreitille. Koronavuonna ulkoilun merkitys korostui kaikilla kaupunkilaisilla. Huomionosoituksella vammaisneuvosto kiitti esimerkillisen esteettömän ulkoliikunnan reitin suunnittelusta ja toteutuksesta.

Vammaisneuvosto järjesti 3.3. yhteistyössä vanhusneuvoston kanssa koulutus- ja yhteistyötilaisuuden kaupunkiympäristön toimialan osallistumisen mahdollisuuksista. Tilaisuudessa oli 25 osallistujaa.

Osallistumiset

Helsingin vammaisneuvoston edustajia on osallistunut moniin kaupungin työryhmiin ja työpajoihin. Vammaisneuvoston edustajia osallistui helmikuussa johtamisjärjestelmän arvioinnin ryhmähaastatteluun sekä marraskuussa esteettömyyslinjausten päivittämisen työpajaan.

Vammaisneuvosto vastasi kaupungin osallisuusmallin loppuarviointikyselyyn, jossa vammaisneuvoston jäsenet arvioivat neuvoston vaikuttamisen mahdollisuuksia ja toimintaa yleisemminkin. He arvioivat, että vammaisneuvosto toimii pääosin hyvin, toiminta on menty eteenpäin viimeisten 4 vuoden aikana. Vastaajat toivoivat ja esittivät tarpeen kehittää vammaisneuvoston vaikuttamismahdollisuuksia. Toimialojen virkamiesten ja luottamushenkilöiden kanssa käytyjä keskusteluja pidettiin tärkeänä.

Vammaisneuvoston edustajina Pirkko Hyvärinen ja Leena Simola-Nikkanen osallistuivat Liikkumisohjelman ikäihmisten ja soveltavan liikunnan alaryhmään. Kristiina Karhos osallistui Uudenmaan vammaisneuvostojen yhteistyöhön sekä vanhusten ja vammaisten kuljetuspalvelujen asiakasyhteistyöryhmään sekä osallisuuden ja vuorovaikutuksen neuvottelukuntaan.

Vammaisasiamies Tiina Lappalainen osallistui keskushallinnon edustajana erityisuimakortin kriteereitä valmistelevaan työryhmään ja raportoi työstä vammaisneuvostolle.

Viestintä

Vammaisneuvoston tilaisuuksia striimattiin ja välitettiin suorana ja tallenteina [Helsinki-kanavalle](#). Vammaisneuvoston viestintätyöryhmä valmisti viestintäsuunnitelman, suunnitteli uuden esitteen sekä ylläpiti vammaisneuvoston [Facebook-sivuja](#). Vammaisneuvosto suunnitteli eri tavoin vammaisten ihmisten osallisuutta esiin tuovan ”Osallisuus esiin” -valokuvahankkeen, jossa valokuvaajana toimi Laura Oja.

VAMMAISNEUVOSTO

Vuoden lopulla vammaisneuvoston muistiot, annetut lausunnot ja jäsenten yhteystiedot siirrettiin Helsingin uusille [Ihmisoikeuksien Helsinki](#) –sivustolle. [Vammaisneuvoston sivut](#) ovat sivuilla toisten kaupungissa ihmisoikeustyötä tekevien toimielinten kanssa. Vammaisneuvosto lähetti toiminnastaan viisi tiedotetta yhdistyksille, jotka ovat vammaisneuvoston [paikallisten vammaisyhdistysten listalla](#).

Talous

Vammaisneuvostolla oli käytettävissä vuonna 2020 toiminnan kustannuksiin 10.000,-€ määräraha.

Vammaisneuvoston kulut vuonna 2020

(Projektinumero 10500100010303)

Kokousten ja tilaisuuksien tarjoilut	1.185,19
Tilaisuuksien striimaus Helsinki-kanavalle	2.820,00
Tilaisuuksien yleisavustaja + kirjoitustulkkkaus	580,32
Tilaisuuksien asiantuntijat, esiintyjät	600,00
Vammaisneuvoston valokuvaushanke	3.000,00
Vammaisneuvoston esitteen taitto	1.200,00
Muistamiset	252,16

Toiminnan kustannukset yhteensä: 9.637,67

Tämän lisäksi vammaisneuvoston tilaisuuksien kirjoitustulkkauksesta ja videotallenteiden tekstityksestä aiheutuneet kustannukset (1.705,-€) maksettiin kaupungin Osallisuuden ja neuvonnan vuorovaikutustiimin kustannuksista.

Lopuksi

Helsingin kaupungin strategian toteutuksessa ja toimialojen asiakaslähtöisessä työskentelyssä on ensiarvoisen tärkeää, että kaupunkilaiset, joilla on erilaisia toimintakyvyn rajoitteita, vammoja tai pitkäaikaissairauksia sekä vammaisneuvosto kunnallisena yhteistyö- ja vaikuttamistoimielimenä ovat aktiivisesti ja yhdenvertaisesti mukana. Työskentelyssä tarvitaan monialaista ja -näkökulmaista otetta, että eri ikäisten, eri elämäntilanteissa elävien sekä eri tavoin vammaisten ihmisten näkökulma ja tarpeet otetaan huomioon kaupungin toiminnan ja palvelujen suunnittelussa, päätöksenteossa, toimintaprosesseissa ja tulosten arvioinneissa.

Helsingissä, 26. tammikuuta 2021

Helsingin vammaisneuvosto

puolesta, Tiina Lappalainen
vammaisneuvoston sihteeri,
vammaisasiamies, Helsingin kaupunki,
tiina.lappalainen@hel.fi, (09) 310 360 86

LIITE 1: Lista Helsingin vammaisneuvoston antamista lausunnoista vuonna 2020.

LIITE 2: Vammaisneuvoston jäsenet vuonna 2020.

LIITE 1**Helsingin [vammaisneuvoston antamat lausunnot vuonna 2020](#)**

25.2. Vammaisneuvoston lausunto valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteesta, joka koskee Koskelan seniorikeskuksen vesiliikuntaa.

19.3. Vammaisneuvoston lausunto kävelyn edistämishjelmasta.

9.6. Vammaisneuvoston lausunto Sosiaali ja potilasasiamiesten selvityksestä vuodelta 2019.

9.6. Vammaisneuvoston lausunto Kati Juvan valtuustoaloitteeseen kehitysvammaisten ihmisten työllistymisestä.

9.6. Vammaisneuvoston lausunto valtuutettu Mari Rantasen talousarvioaloitteeseen vammaisten sosiaalityön resursseista.

9.6. Vammaisneuvoston lausunto valtuutettu Mari Rantasen valtuustoaloitteeseen koskien vammaisinfon perustamista.

29.9. Vammaisneuvoston lausunto Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman 2020 –luonnoksesta.

13.11. Lausunto kuljetuspalvelujärjestelmän uusiminen.

3.12. Vammaisneuvoston vuoden 2020 Esteettömyystunnustus Lammassaaren esteettömälle luontoreitille.

4.12. Vammaisneuvoston kannanotto raitioteiden pysäkkien ja ylityspaikkojen muutokseen

Helsingin kaupungin vammaisneuvoston jäsenet 2020

Vuonna 2020 vammaisneuvoston kokouksiin osallistuneet

Kaupunginhallituksen asettama puheenjohtaja

Justus Mollberg Vasemmistoliitto

Vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistysten edustajat /vammaryhmät

Helsingin Kuurojen yhdistys ry - Tiina Hedrèn/Cecilia Hanhikoski 25.8. saakka
Anneli Salmevaara Helsingin Kuuloyhdistys ry 29.9. alkaen
Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry - Ibrahim Milanovic
Helsingin Invalidien Yhdistys ry - Leena Simola-Nikkanen
Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry - Timo Martelius, varalla Sari Sepponen
Helsingin ja Uudenmaan Neuroyhdistys ry - Kristiina Karhos varapj. 9.6. alkaen
Uudenmaan munuais- ja maksayhdistys UUMU ry - Aulikki Rautavaara
Helsingin Reumayhdistys ry - Pirkko Hyvärinen
Psykosociala föreningen Sympati rf - Maarit Fredlund 25.8. saakka, Allan Wilén,
Ann-Cristie Mattson 27.10. alkaen
Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö - Samuli Tsupari
Kynnys ry – varapj. Timo Lehtonen 31.3. saakka, Susanna Haapala 9.6. alkaen.

Kaupungin luottamushenkilöjäsenet

Kokoomus	Pia Hytönen, varalla Mikko Savelius
Vihreät	Niina Halonen-Malliarakis
Vasemmistoliitto	Justus Mollberg
Perussuomalaiset	Heikki Kaislanen
Sosialidemokraatit	Arzu Caydam-Lehtonen, varalla Mika Taberman.

Kaupungin toimialojen asiantuntijat

Sosiaali- ja terveystoimiala	vammaissosiaalityön päällikkö Jonna Weckström
Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala	kehittämisasiantuntija Tiina Larva/Sini Perho
Kaupunkiympäristö toimiala	esteettömyysasiamies Pirjo Tujula
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	pedagoginen asiantuntija Mari Mulari/ Pasi Brandt/Heidi Halkilahti
Kaupunginkanslia	vuorovaikutuspäällikkö Heli Rantanen / neuvontapäällikkö Anne Nissinen/osallisuus- ja neuvontayksikön päällikkö Johanna Seppälä/ alueosallisuuspäällikkö Titta Reunanen

Kaupunginkanslian nimeämä vammaisneuvoston sihteeri

Tiina Lappalainen	vammaisasiamies, kaupunginkanslia/viestintäosasto tiina.lappalainen@hel.fi, (09) 310 360 86